

כתובות פ

עניין: יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב

גמ' יומא פה:

ויוה"כ מכפרין עם התשובה: עם התשובה אין בפני עצמן לא נימא דלא כרבי דתניא רבי אומר על כל עבירות שבתורה בין עשה תשובה בין לא עשה תשובה יום הכפורים מכפר חוץ (מפורק עול"פ) ומגלה פנים בתורה ומיפר ברית בשר שאם עשה תשובה יוה"כ מכפר ואם לא עשה תשובה אין יוה"כ מכפר אפילו תימא רבי תשובה בעיא יוה"כ לא בעיא תשובה: תשובה מכפרת

תוספות ישנים יומא פה:

תשובה. ואם תאמר הכא

משמע דיום הכפורים עיקר ואפילו הכי קאמר עם תשובה וקשה מכאן על מה שרגיל רבינו יעקב לומר דתלמוד חורה טפל לגבי דרך ארץ מדקתני (בבב"ב פ"ג מ"ג) יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ אלמא דרך ארץ עיקר כדדייקינן ביצמות פרק החולץ (דף נה:) גבי שומרת יצם שנפלו לה נכסים דירשי האב עיקר ומיירי בנכסי מלוג מדקתני יחלקו יורשי בעל עם יורשי האב אלמא יורשי האב עיקר ואילו הכא קאמר עם התשובה אע"פ שאינה עיקר [S] י"ל דהכי קאמר עם התשובה שעשה כבר צריך יוה"כ ואינו צא לומר שצריך שניהם אי נמי משום מימה דצהדיא [P] תנא עם התשובה דתשובה עיקר גבי מימה ועוד יש לומר דלרבי נמי צריך תשובה לכפרה גמורה אע"ג דמהני יום הכפורים למעט מכרת מ"מ כפרה גמורה בלא תשובה ליכא דאל"כ למה חרב הצית בשביל עוונותינו כיון שיום הכפורים מכפר חוץ מג' דברים דפורק עול וכו' ועוד מקשי' על פירוש ר"ת מדכתיב (ב) ראה חיים עם אשה וגו' ומי' עיקר וי"ל דחיים דקרא הא דרשינן ליה צפרק קמא דקדושין (דף נה:) שאין זה אלא אומנות והכי קאמר כשם שמייצ להשיאו אשה כך חייב אביו ללמדו אומנות ואי תורה היא [כשם שמייצ ללמדו חורה כך חייב ללמדו אומנות] א"כ הוה [P] עיקר החיים דאין זה אלא אומנות. מ"ר. אצל לא היה נראה לה"ר אלחנן לומר כי תורה אינה עיקר דהא קאמר צמר הכי וכל תורה שאין עמה מלאכה אדרבה חידוק איפכא מצהרייתא ואמר' נמי צפרק כ"ד מצרכין (דף נה:) ראשונים עשו תורתן קבע ומלאכתן עראי כו' ותנן (בבב"ב פ"ו מ"ח) צמ"ח דברים תורה ניקית צמיעוט דרך ארץ כו' והא דיוקא דהחולץ אינו ראיה דלא דייק אלא מדתני יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב ולא קתני יחלקו סתמא דייקינן מדקא משני בלשוננו לשנות יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב ש"מ דירשי האב הו' עיקר ולא ידעתי מנ"ל דהא אם היה מאריך בלשוננו יחלקו יורשי הבעל ויורשי האב לא הוה דייקינן מידי וא"כ על כרחין מלשון עם דייק ולי נראה כי היה לו לומר יחלקו יורשי הבעל ויורשי האב ועם ייתור לשון הוא לדקדק כן אצל כי תני יפה תלמוד חורה עם דרך ארץ (דהוה משמע) אין זה ייתור לשון כי לא היה לו לשנות יפה תלמוד חורה ודרך ארץ דהוה משמע או זה או זה קאמר וכן נראה עיקר:

מהר"ל דרך חיים פ"ב מ"ב

דרך ארץ ואח"כ התורה, וזהו יפה ת"ת עם דרך ארץ שדרך ארץ קודם. וזה כמו שבארנו בהקדמה כי קדמה דרך ארץ לתורה, ודבר זה נמשך כפי היצירה של אדם שתמיד החכמה והשכל באים אחר הדברים שאינם שכלים לגמרי, וכך ראוי שיהיה האדם נוהג גם כן שמתחלה ילמד דרך ארץ שאין זה ענין שכלי, ואח"כ יקרב אל התורה השכלית וזה יפה תלמוד חורה עם דרך ארץ.

ופי' זה המאמר כי ר"ג בא לומר כי אף הדברים שהם מילי דשמיא כמו התורה, אל יאמר האדם די לי בעשיתם ושומר מצוה לא ידע דבר רע, ולפיכך יעלה על דעתו שלא יפנה אל הנהגת העולם לעשות מלאכה, אבל צריך שיעשה האדם מילי דשמיא כפי הסדר הראוי, ולכך אמר יפה ת"ת עם דרך ארץ שלא ישנה סדר הראוי רק שיהיה קודם

